

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 9CoCsp/41/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4220200624
Dátum vydania rozhodnutia: 11. 02. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Ingrid Radošická Vallová
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2021:4220200624.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Ingrid Radošickej Vallovej a členiek senátu JUDr. Kataríny Marčekovej a Mgr. Andrey Szombathovej-Polákovej, v spore žalobkyne: S. P., nar. XX. XX. XXXX, bytom B., R. XXXX/XX, zastúpená: Advokátska kancelária Sidor a partneri s. r. o., so sídlom Hlohovec, Železničná 4/A, IČO: 52 635 970, proti žalovanému: Home Credit Slovakia a. s. so sídlom Piešťany, Teplická 7434/147, IČO: 36 234 176, zastúpený: Advokátska kancelária Goliašová Gabriela s. r. o., so sídlom Trenčín, Piaristická 707/25, IČO: 47 234 679, o zaplatenie primeraného finančného zadostučinenia vo výške 600 eur, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Komárno zo dňa 8. júla 2020 č. k. 14Csp/14/2020-124 takto

rozhodol:

- I. Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie, čo do zaplatenia sumy 200 eur potvrdzuje a vo zvyšnom vyhovujúcom výroku m e n í tak, že žalobu z a m i e t a .
- II. Žalobkyňa má nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie zaviazal žalovaného zaplatiť žalobkyni sumu 600 eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku. O trovách konania rozhodol tak, že žalobkyňa má právo na náhradu trov konania v rozsahu 100%. Po právnej stránke svoje rozhodnutie odôvodnil ust. § 1 ods. 1, § 3 ods. 3, 5, § 4 ods. 8 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa, § 1 ods. 2, § 2 písm. d/, § 9 ods. 2, § 11 ods. 1 písm. a/, b/ zák. č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy medzi stranami sporu (21. 11. 2012), ako aj zisteným skutkovým stavom.

1.1. Uviedol, že primerané finančné zadostučinenie v zmysle § 3 ods. 5 Zákona o ochrane spotrebiteľa má okrem satisfakčnej funkcie aj funkciu sankčnú a tiež funkciu preventívnu, preto musí odraďovať od ďalšieho nezákonného postupu porušiteľa. Výška primeraného finančného zadostučinenia nie je predmetom žiadnej právnej úpravy, ustálenie jej výšky je na úvahe súdu, ktorý v rámci voľnej úvahy vyhodnotil primeranosť, vzhľadom na konkrétne okolnosti veci. Pri určovaní výšky sa zohľadňujú rôzne kritériá, a to intenzita, časové trvanie závadného konania, satisfakčná a sankčná funkcia a pod.

1.2. Vo veci vedenej na Okresnom súde Komárno pod sp. zn. 13Csp/345/2017 sa žalobkyňa domáhala od žalovaného zaplatenia sumy 1.887,78 eura s príslušenstvom, dôvodiac, že pre absenciu zákonných náležitostí, resp. nesprávne uvedenie údajov v uzavretej Zmluve o hotovostnom úvere a zmluve o revolvingovom úvere č. 4211108167 zo dňa 21. 11. 2012 je potrebné považovať poskytnutý úver za bezúročný a bez poplatkov. Žalobkyňa bola v predmetnom konaní plne úspešná, keď súd podanej žalobe vyhovel (rozsudok Okresného súdu Komárno č. k. 13Csp/345/2017-99 zo dňa 31. 07. 2018) a rozhodnutie súdu prvej inštancie bolo potvrdené odvolacím súdom (rozsudok Krajského súdu v Nitre č.

k. 12Co/244/2018-164 zo dňa 26. 11. 2019). V rozsudku Okresného súdu Komárno i rozsudku Krajského súdu v Nitre bolo konštatované porušenie ustanovení Občianskeho zákonníka, ako aj ustanovení zákona č. 129/2010 Z. z. Právoplatným ukončením konania vedeného na Okresnom súde Komárno pod sp. zn. 13Csp/345/2017 bol naplnený predpoklad úspešného uplatnenia porušenia práva alebo povinnosti ustanovenej zákonom o ochrane spotrebiteľa a osobitnými predpismi umožňujúcimi žalobkyni požadovať od žalovaného primerané finančné zadosťučinenie. V tomto smere je nad všetku pochybnosť, že právoplatným ukončením súdneho konania, predmetom ktorého bol uplatnený nárok žalobkyne na vydanie bezdôvodného obohatenia zo strany žalovaného titulom plnenia nad rámec poskytnutej istiny zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere, ktorý spotrebiteľský úver súdy vyhodnotili v zmysle § 11 ods. 1 písm. a) a b) zákona č. 129/2010 Z. z. ako bezúročný a bez poplatkov, na strane žalobkyne došlo k úspešnému uplatneniu porušenia práva alebo povinnosti v zmysle § 3 ods. 5 Zákona o ochrane spotrebiteľa, keďže žalovanému bola právoplatne uložená povinnosť vydať žalobkyni bezdôvodné obohatenie z titulu uzavretej zmluvy o spotrebiteľskom úvere, ktorý súd vyhodnotil ako bezúročný a bez poplatkov. Týmto žalobkyňa naplnila jediný zákonom požadovaný predpoklad pre úspešné uplatnenie si nároku na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia. Pokiaľ žalovaný v tomto smere poukazoval na to, že na strane žalobkyne musí byť preukázaná aspoň potenciálna hrozba ujmy v dôsledku porušenia práv alebo povinností, aby bolo čo reparaovať, resp. že musí preukázať, aké konkrétne práva alebo povinnosti boli porušené, ako aj výšku vzniknutej ujmy, súd poukazuje na rozhodovaciu prax súdov SR, ktorou bolo vo vzťahu k nároku na náhradu primeraného finančného zadosťučinenia v zmysle § 3 ods. 5 Zákona o ochrane spotrebiteľa opakovane judikované, že takýto nárok spotrebiteľovi patrí v prípade, ak z jeho strany došlo k úspešnému uplatneniu porušenia práva alebo povinnosti v zmysle Zákona o ochrane spotrebiteľa a osobitných predpisov, pričom za úspešné uplatnenie takéhoto nároku je možné považovať i uplatnený nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia z titulu spotrebiteľského úveru, ktorý bol súdom vyhodnotený ako bezúročný a bez poplatkov, čo bol i daný prípad.

1.3. V danom prípade žalovaný, napriek bezúročnosti a bezpoplatkovosti poskytnutého spotrebiteľského úveru od žalobkyne inkasoval plnenie, na ktoré nemal nárok. Išlo o sumu 1.887,78 eura, ktorú od žalobkyne inkasoval, napriek tomu, že mal nárok na zaplatenie sumy 3.000 eur, ktorú titulom spotrebiteľského úveru žalobkyni poskytol a ktorú sumu mu žalobkyňa aj uhradila. Takéto konanie žalovaného je potrebné vyhodnotiť ako konanie, ktoré nie je v súlade s dobrými mravmi. Žalobkyňa tak bola vystavená psychickému vypätiu až do právoplatného skončenia konania vedeného na OS Komárno pod sp. zn. 13Csp/345/2017, pričom je bez akýchkoľvek pochybností, že tento stav vyvolal žalovaný.

1.4. Súd, vzhľadom na intenzitu závadného stavu, časové trvanie závadného stavu, satisfakčnú a sankčnú funkciu, dospel k záveru, že uplatnený nárok na zaplatenie sumy 600 eur titulom finančného zadosťučinenia je primeraný. Suma 600 eur predstavuje ani nie 1/5-inu zo sumy 3.032,88 eura, o ktorú sumu sa žalovaný chcel na úkor žalobkyne obohatiť, napriek bezúročnosti a bezpoplatkovosti poskytnutého spotrebiteľského úveru. Priznanie uvedenej sumy titulom primeraného finančného zadosťučinenia súd vyhodnotil ako satisfakciu žalobkyni za stav, že v dôsledku konania žalovaného bola nútená iniciovať súdne konanie a tiež za sankciu postihujúcu žalovaného v takom rozsahu, aby ho odradila od takéhoto konania do budúcnosti.

1.5. O nároku na náhradu trov konania súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 a § 262 ods. 2 CSP a žalobkyni, úspešnej v spore, priznal nárok na náhradu trov konania.

2. Rozsudok súdu prvej inštancie napadol v zákonnej lehote odvolaním žalovaný, ktorý sa domáhal jeho zrušenia a vrátenia súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, alternatívne sa domáhal jeho zmeny tak, že odvolací súd žalobu zamietne a prizná žalovanému náhradu trov konania. Rozsudok súdu prvej inštancie napáda aj v celom rozsahu z dôvodov uvedených v § 365 ods. 1 písm. f) a h) CSP, čo odôvodňuje nasledovne:

Predmetom konania vedeného pod sp. zn. 13Csp/345/2017 bolo vydanie bezdôvodného obohatenia, pričom žalobkyňa v konaní namietala výlučne absenciu náležitostí v zmysle § 9 ods. 2 zák. č. 129/2010 Z. z., čo v žiadnom prípade nemožno vyhodnotiť ako úspešné uplatnenie porušenia práva alebo povinností. V zmysle § 3 ods. 5 zák. č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa je potrebné porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi nestačí len samotné porušenie zák. č. 250/2007 Z. z., ale súčasne porušenie práv a povinností ustanovených inými predpismi. Žalobkyňa vo svojej žalobe neuviedla, akým spôsobom mal porušiť jej práva a povinnosti ako spotrebiteľky. Obmedzenie sa len na skonštatovanie, že uvedená úverová zmluva nemala náležitosti podľa § 9 ods.

2 zák. č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch, nemožno považovať za porušenie jej práv a povinností, ktoré by mali za následok poškodenie spotrebiteľky, nakoľko pre spotrebiteľa z toho vyplynula len výhoda, že poskytnutý úver je pre neho bezúročný a bez poplatkov. Pokiaľ ide o samotné finančné zadostučinenie, žiadna škoda žalobkyni ako spotrebiteľke nevznikla, práve naopak, získala výhodu bezúročného a bezpoplatkového úveru, ktorý by jej žiadna banka, ani inštitúcia neposkytla. Ak by na základe tejto skutočnosti mala byť spotrebiteľovi priznané ešte aj primerané finančné zadostučinenie, zastáva názor, že výklad právnej normy § 3 ods. 5 zák. č. 250/2007 Z. z. nie je správne aplikovaný. V tejto súvislosti poukázal na rozsudky napr. KS v Prešove č. k. 14Co/91/2012-141 zo dňa 10. 10. 2013, rozsudok 17Co/17/2018 zo dňa 10. 04. 2018, ako aj uznesenie 9Co/50/2018 zo dňa 26. 06. 2018, v zmysle ktorých súdy zaujali záver, že úverová zmluva, ak bola vyhlásená za bezúročnú a bez poplatkov, uvedené predstavuje pre žalovaného ako dodávateľa dostatočnú sankciu. Inštitút primeraného finančného zadostučinenia nemôže slúžiť na finančné obohatenie sa žalobcu, resp. kompenzáciu jeho majetkovej škody, ale v danom prípade musí zostať na úrovni a vo funkcii účinného a odradzujúceho prostriedku ochrany.

Nie je mu zrejmé, k akému poškodeniu práv spotrebiteľa vôbec dochádza v prípadoch, kedy súdy vyhlásia úver za bezúročný a bez poplatkov, následkom čoho je, že žalobca ako spotrebiteľ neplatí úroky a poplatky, ale len samotnú istinu poskytnutého úveru. Predstavuje to pre neho výlučne výhodu, a nie škodu. Jediným poškodeným v takomto prípade po rozhodnutí súdu zostane samotný veriteľ. Výška primeraného zadostučinenia, ktorú si žalobkyňa v tomto konaní uplatňuje je vrcholne neprimeraná, hľadisko primeranosti je jednou z podmienok, ktoré je súd v konaní povinný skúmať. Spochybňuje preto dôvodnosť, zákonnosť a primeranosť priznanej výšky finančného zadostučinenia.

3. K podanému odvolaniu žalovaného sa písomne vyjadrila žalobkyňa, ktorá považuje rozsudok súdu prvej inštancie za správny, dostatočne odôvodnený, sledujúci prevládajúcu názorovú líniu všeobecných súdov SR. Argumentáciu žalovaného považuje za absurdnú a do takej miery sa vymyká zistenému skutkovému stavu, že popiera porušenie práv a povinností vyplývajúcich mu zo zák. č. 129/2010 Z. z. Súd prvej inštancie sa so všetkými podstatnými a rozhodujúcimi skutočnosťami dôsledne vypořiadal a na pojednávaní oboznámil aj listinné dôkazy, a to najmä rozsudok OS Komárno sp. zn. 13Csp/345/2017 a rozsudok KS v Nitre sp. zn. 12Co/244/2018. Podmienka vzniku nároku je bezpochyby daná, čo zistil aj súd prvej inštancie, pretože OS Komárno vo veci 13Csp/345/2017 zistil viaceré porušenia povinností veriteľa podľa zák. č. 129/2010 Z. z., následkom čoho bolo vydanie bezdôvodného obohatenia. Opätovne poukázala na rozhodnutie NS SR vo veci 6Cdo/127/2017, kde najvyšší súd vyslovil názor, že zákonodarca pri uplatňovaní nároku uľahčil spotrebiteľom dôkaznú situáciu, kde na rozdiel od nároku na náhradu škody je dôkazné bremeno na strane spotrebiteľa oveľa ľahšie, lebo odpadá problematické preukazovanie, či už výšky škody, ujmy, príčinnej súvislosti alebo majetkového prospechu druhej strany. Jediným kritériom je primeranosť finančného zadostučinenia. Významným hľadiskom je tiež výška odplaty za úver, na ktorú žalovaný nemal nárok pre jeho protiprávne správanie. Táto dosahovala výšku 3.000 eur. Súd prvej inštancie tiež vzal do úvahy časové hľadisko trvania závadného stavu, počas ktorého žalovaný žiadnym spôsobom nepristúpil k náprave ním možného stavu. Svoje protiprávne konanie obhajoval a v tomto konaní tvrdí, že vlastne k žiadnemu poškodeniu práv nedošlo, hoci o tom existujú právoplatné rozhodnutia súdu. Vzhľadom na uvedené, má za to, že súd prvej inštancie nepochybil, keď jej priznal finančné zadostučinenie vo výške 600 eur.

4. Krajský súd v Nitre ako odvolací súd (§ 34 Civilného sporového poriadku, ďalej len „CSP“) po preskúmaní rozsudku súdu prvej inštancie, ako aj konania, ktoré mu predchádzalo, viazaný rozsahom a dôvodmi podaného odvolania (§ 379 a § 380 ods. 1 CSP), skutkovým stavom zisteným súdom prvej inštancie podľa § 383 CSP, bez nariadenia odvolacieho pojednávania s verejným vyhlásením rozsudku dospel k záveru, že odvolanie žalovaného je čiastočne dôvodné, preto rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom vyhovujúcom výroku podľa § 387 ods. 1 CSP, čo do zaplatenia sumy 200 eur potvrdil a vo zvyšku podľa § 388 CSP zmenil tak, že žalobu zamietol.

5. Predmetom konania je nárok žalobkyne na priznanie finančného zadostučinenia vo výške 600 eur v zmysle ust. § 3 ods. 5 veta tretia zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa, keď došlo k porušeniu povinnosti uloženej zákonom č. 129/2010 Z. z. a v spojení s Občianskym zákonníkom si úspešne uplatnila na súde svoj nárok pre porušenie predmetných povinností. Dôvodila tým, že na OS Komárno medzi stranami sporu sa viedlo konanie pod sp. zn. 13Csp/345/2017, v ktorom sa domáhala od žalovaného vydania bezdôvodného obohatenia vo výške 1.887,78 eura spolu s úrokom z omeškania,

v ktorom tvrdila, že zmluva o hotovostnom úvere zo dňa 21. 11. 2012 a zmluva o revolvingovom úvere č. 4211108167 neobsahovala zákonné náležitosti, pre ktoré je potrebné považovať poskytnutý úver za bezúročný a bez poplatkov. Okresný súd Komárno rozsudkom č. k. 13Csp/345/2017-99 zo dňa 31. 07. 2018 podanej žalobe vyhovel a dospel k záveru, že pre absenciu podstatných náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere je potrebné považovať úver v zmysle § 11 ods. 1 písm. a/ zákona č. 129/2010 Z. z. v znení účinnom do 31. 12. 2012 za bezúročný a bez poplatkov. Keďže žalobkyňa titulom poskytnutého úveru uhradila žalovanému vyššiu sumu ako bola istina poskytnutého úveru, súd zaviazal žalovaného zaplatiť jej prevyšujúcu sumu a to do výšky 1.887,78 eura i s príslušenstvom. Uvedený rozsudok bol predmetom prieskumu odvolacieho súdu, ktorý rozsudkom KS v Nitre č. k. 12Co/244/2018-164 zo dňa 26. 11. 2019 napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a mal za to, že poskytnutý úver je bezúročný a bez poplatkov. Rozsudky nadobudli právoplatnosť dňa 02. 01. 2020 a vykonateľnosť dňa 06. 01. 2020. Žalobkyňa na základe uvedeného má za to, že sú u nej dané všetky podmienky na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v zmysle § 3 ods. 3 veta tretia zákona č. 250/2007 Z. z.

6. Žalovaný vo svojom odvolaní namietal, že rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o nepriznaní finančného zadosťučinenia a náhrady trov konania spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci.

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis, alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, ale nesprávne ho interpretoval alebo zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Podľa § 1 ods. 1 zák. č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona SNR č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov, tento zákon upravuje práva spotrebiteľov a povinnosti výrobcov, predávajúcich dovozcov a dodávateľov, pôsobnosť orgánov verejnej správy v oblasti ochrany spotrebiteľa a postavenie právnických osôb založených alebo zriadených na ochranu spotrebiteľa a označovanie výrobkov cenami.

Podľa § 2 písm. a/ citovaného zákona spotrebiteľom je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej podnikateľskej činnosti, zamestnania alebo povolania.

Podľa § 3 ods. 5 citovaného zákona účinného do 31. 10. 2012 proti porušeniu práv a povinností ustanovených zákonom s cieľom ochrániť spotrebiteľa, môže sa spotrebiteľ proti porušiteľovi na súde domáhať ochrany svojho práva. Združenie sa môže na súde proti porušiteľovi domáhať, aby sa porušiteľ zdržal protiprávneho konania a aby odstránil protiprávny stav. Osoba, ktorá na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, má právo na primerané finančné zadosťučinenie od toho, koho porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi je spôsobilé prívodiť ujmu spotrebiteľovi.

Podľa § 3 ods. 5 citovaného zákona v platnom znení, proti porušiteľovi práva a povinností ustanovených zákonom s cieľom ochrany spotrebiteľa môže sa spotrebiteľ proti porušiteľovi na súde domáhať ochrany svojho práva. Združenie sa môže na súde proti porušiteľovi domáhať, aby sa porušiteľ držal protiprávneho konania a aby odstránil protiprávny stav a to aj vtedy, ak takéto konanie porušiteľa poškodzuje záujmy spotrebiteľov, ktoré nie sú len jednoduchým súhrnom záujmov jednotlivých spotrebiteľov poškodených porušením spotrebiteľských práv, ale ide o konanie porušiteľa uplatňované proti všetkým spotrebiteľom (ďalej len „kolektívne záujmy spotrebiteľov“). Spotrebiteľ, ktorý na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi má právo na primerané finančné zadosťučinenie od toho, kto za porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zodpovedá.

Zákon o ochrane spotrebiteľa v znení § 2 zákona č. 250/2007 Z. z. vymedzuje pojem spotrebiteľa ako fyzickú osobu, ktorá vystupuje vo vzťahu s podnikateľom pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy. Spotrebiteľom je každá fyzická osoba, ktorá nekoná v rámci:

- svojej podnikateľskej činnosti
- svojho zamestnania alebo
- svojho povolania.

Zákon neustanovuje pozitívnu definíciu, kto je spotrebiteľ, ale vymedzuje spotrebiteľa cez negatívne vymedzenie určením okruhu osôb, ktoré nie sú spotrebiteľmi. Na rozdiel od spotrebiteľa predávajúcim nie je iba fyzická osoba, ale môže ním byť aj právnická osoba. Zákon vymedzuje predávajúceho pozitívnou definíciou, z ktorej možno vyvodiť, že predávajúcim je protistrana voči spotrebiteľovi. Podľa zákona predávajúcim je každá osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej podnikateľskej činnosti alebo povolania. Predávajúcim podľa zákona je aj ďalšia skupina osôb, ktoré konajú v mene alebo na účet predávajúceho. Na rozdiel od spotrebiteľa, pri dimenzovaní ktorého je významná požiadavka zamestnania, pre vymedzenie predávajúceho nie je vznesená požiadavka zamestnania.

7. V preskúmvanej veci je predmetom konania nárok žalobkyne opierajúci sa o ust. § 3 ods. 5 zák. č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa. Citované ustanovenie Zákona o ochrane spotrebiteľa upravuje právo spotrebiteľa žiadať primerané finančné zadosťučinenie v prípade, ak na súde úspešne uplatní porušenie svojho práva a to od toho, kto za toto porušenie práva zodpovedá. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného práva spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany. Hypotéza tejto právnej normy vyžaduje splnenie predpokladov, ktorými sú úspešné uplatnenie porušenia práva alebo povinnosti stanovenej zák. č. 250/2007 Z. z. alebo osobitnými predpismi a spôsobilosť takéhoto porušenia práva alebo povinnosti privodiť spotrebiteľovi ujmu. Samotná povaha primeraného finančného zadosťučinenia neumožňuje jeho priame vyčíslenie, preto súdu nemusia byť predložené dôkazy o existencii ujmy, pretože stačí, ak tá ujma tu je. Bez právneho významu je, že ujma spotrebiteľovi reálne vznikla, pretože postačuje iba možnosť vzniku takejto ujmy.

8. Inštitút primeraného finančného zadosťučinenia môže na účely ochrany spotrebiteľa naplniť požiadavku účinného a odradzujúceho prostriedku ochrany. Tak právna teória, ako aj aplikačná prax spájajú inštitút náhrady škody výlučne so znížením majetku a ušlým ziskom. Náhrada škody ako inštitút súkromného práva v podmienkach Slovenskej republiky a konštantnej judikatúry sleduje výlučne reparačnú funkciu. Pre porovnanie sankčná funkcia náhrady škody je taká náhrada škody, ktorej cieľom nie je kompenzovať žalobcu, ale skôr potrestať žalovaného za protiprávne konanie, ktorého sa dopustil vo vzťahu k žalobcovi a ktorým žalobcovi spôsobil škodu a odradil odporcu alebo akúkoľvek tretiu osobu od opakovania takéhoto konania v budúcnosti.

Spotrebiteľskú zmluvu v slovenskom právnom poriadku upravujú dva základné právne predpisy, a to Občiansky zákonník vo svojom ust. § 52 a nasl. a zároveň zákon č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona o priestupkoch (pred účinnosťou tohto zákona pred 01. 07. 2007 upravoval problematiku o ochrane spotrebiteľa zák. č. 634/1992 Zb. o ochrane spotrebiteľa v znení noviel). Spotrebiteľská zmluva je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom (§ 52 ods. 1 OZ). Z uvedeného vyplýva, že každá zmluva, ktorú uzatvorí dodávateľ a spotrebiteľ bez ohľadu na jej formu sa automaticky považuje za spotrebiteľskú zmluvu.

9. Vychádzajúc z vyššie uvedeného, ako aj z obsahu spisu, je nesporné, že žalobkyňa sa svojho nároku domáhala v konaní vedenom na OS Komárno pod sp. zn. 13Csp/345/2017, dôvodiac, že zmluva o hotovostnom úvere a zmluva o revolvingovom úvere č. 4211108167 zo dňa 21. 11. 2012 je bezúročná a bez poplatkov a žiadala vydať bezdôvodné obohatenie v sume 1.887,78 eura s príslušenstvom. V uvedených nárokoch si žalobkyňa ako spotrebiteľka úspešne uplatnila svoje právo, má preto právo aj na primerané finančné zadosťučinenie od toho, kto za porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej Zákonom o ochrane spotrebiteľa a osobitnými predpismi zodpovedá. Je nesporné, že žalovaný pri vstupe do úverového vzťahu so žalobkyňou vystupoval z pozície dodávateľa, ktorý konal v predmete svojej obchodnej a inej podnikateľskej činnosti a žalobkyňa vystupovala v pozícii spotrebiteľky a nekonala v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti.

10. Je preto nesporné, že žalobkyni ako spotrebiteľke vznikol nárok v zmysle § 3 ods. 5 zák. č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa, keď sa úspešne domohla svojho práva v konaní vedenom na OS Komárno pod sp. zn. 13Csp/345/2017 a žalovanému uložil povinnosť vydať žalobkyni bezdôvodné obohatenie vo výške 1.887,78 eura s príslušenstvom. Je nepochybné, že postupom žalovaného bola žalobkyni spôsobená ujma, pričom je postačujúce, že konanie žalovaného bolo spôsobilé privodiť žalobkyni ujmu. Pri určení výšky primeraného finančného zadosťučinenia na základe úvahy odvolacieho súdu, ako aj zohľadňujúc svoju doterajšiu rozhodovaciu činnosť bolo prihliadnuté ku všetkým okolnostiam daného prípadu. Odvolací súd prihliadol na skutočnosť, že žalobkyňa sa svojho nároku domáhala podanou

žalobou na súde prvej inštancie ešte v roku 2017 a až rozhodnutím odvolacieho súdu (rozsudok KS v Nitre zo dňa 26. 11. 2019 č. k. 12Co/244/2018-164) došlo k odstráneniu stavu jej právnej neistoty, keď rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdil. Až rozhodnutím súdu tak došlo k odstráneniu stavu jej právnej neistoty. Všetky tieto skutočnosti boli spôsobilé prívodiť žalobkyňu ujmu, a preto jej nárok na poskytnutie primeraného finančného zadosťučinenia je dôvodný, i keď čiastočne. Odvolací súd, vzhľadom na všetky okolnosti daného prípadu, keď výšku finančného zadosťučinenia považoval za dôvodnú do sumy 200 eur, na zaplatenie ktorej sumy súd zaviazal žalovaného v lehote troch dní od právoplatnosti rozsudku, pri posudzovaní výšky finančného zadosťučinenia vyhádza z toho, že priznané finančné zadosťučinenie musí byť primerané k ujme materiálnej povahy žalobkyne a nie je ju možné chápať ako náhradu za spôsobenú materiálnu škodu. Priznaná výška finančného zadosťučinenia tak splní funkciu satisfakčnú pre žalobkyňu, ako aj preventívnu, zodpovedajúcu významu chráneného záujmu.

11. Odvolací súd sa nestotožnil ani s tvrdením žalovaného, že rozsudkom súdu o určení bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru bola žalobkyňu poskytnutá dostatočná právna ochrana, čím sa nastolila rovnováha zmluvných strán, a preto nie je potrebné osobitné rozhodnutie podľa § 3 ods. 5 Zákona o ochrane spotrebiteľa. Tento zákon totiž ako jedinú podmienku pre priznanie finančného zadosťučinenia spotrebiteľovi kladie úspešné uplatnenie porušenia práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom alebo osobitnými predpismi. Čiže, popri vyslovení porušenia práva alebo povinnosti súdom priznáva spotrebiteľovi súčasne aj právo na primerané finančné zadosťučinenie. Ustanovenie § 3 ods. 5 tretej vety Zákona o ochrane spotrebiteľa však už od 10. 06. 2013 nepodmieňuje priznanie primeraného finančného zadosťučinenia spôsobenou ujmou, pretože stanovuje, že spotrebiteľ, ktorý na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, má právo na primerané finančné zadosťučinenie od toho, kto za porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zodpovedá.

12. Odvolací súd zmenil podľa § 388 CSP aj výrok súdu prvej inštancie o náhrade trov konania. Podľa § 396 ods. 1 CSP ustanovenia o trovách konania pred súdom prvej inštancie sa použijú aj na odvolacie konanie. Ak odvolací súd zmení rozhodnutie, rozhodne aj o nároku na náhradu trov konania na súde prvej inštancie (odsek 2 citovaného §-u).

13. Podľa § 255 ods. 1 CSP súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

Civilnému sporovému poriadku, tak ako to bolo aj za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku, dominuje v náhrade trov sporového konania zásada zodpovednosti za výsledok, to znamená zásada procesného úspechu. Táto zásada je vyjadrená v § 255 ods. 1 a 2 CSP tak, že súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci; ak mala strana vo veci len čiastočný úspech, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, príp. vysloví, že žiadna zo strán nemá ne náhradu trov právo. Podľa uvedeného ustanovenia bude posudzovaná aj náhrada trov konania v prípade čiastočného procesného (ne)úspechu, procesného neúspechu v pomere nepatrnéj časti, ako aj v prípade rozhodnutí na plnenie, pri ktorých výrok súdneho rozhodnutia v časti výšky plnenia závisí od úvahy súdu alebo od znaleckého posudku.

Zásadu úspechu vo veci (§ 255 CSP) treba uplatniť aj na konania, ktorých výška plnenia závisí od úvahy súdu alebo od znaleckého posudku. V týchto prípadoch však nejde o procesne neúspešného žalobcu, ak mu bola priznaná aspoň časť žalobou uplatneného nároku, nemožno ho totiž ad absurdum zaťažiť procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku na základe úvahy súdu (rozsudok Krajského súdu v Trnave 10Co/191/2017 zo dňa 13. 12. 2017). V preskúmvanej veci je nesporné, že žalobkyňa mala plný úspech, keď sa domáhala priznania finančného zadosťučinenia vo výške 600 eur a jej úspech závisel od úvahy súdu. Keďže odvolací súd jej priznal nárok na primerané finančné zadosťučinenie vo výške 200 eur, teda bola jej priznaná časť žalobou uplatneného nároku na priznanie finančného zadosťučinenia a táto výška závisela výlučne od úvahy súdu, je na základe vyššie uvedeného, ako aj v súlade s citovanými zákonnými ustanoveniami potrebné konštatovať plný úspech žalobkyne, a preto jej bezpochyby vznikol nárok na náhradu trov celého konania tak, ako je to uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku.

Toto rozhodnutie bolo v senáte prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).